

Rättsfallssamlingen

Mål C-266/14

**Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras (CC.OO.)
mot
Tyco Integrated Security SL
och
Tyco Integrated Fire & Security Corporation Servicios SA**

(begäran om förhandsavgörande från Audiencia Nacional)

”Begäran om förhandsavgörande — Socialpolitik — Direktiv 2003/88/EG — Skydd för arbetstagares hälsa och säkerhet — Arbetstidens förläggning — Artikel 2 led 1 — Begreppet ’arbetstid’ — Arbetstagare som saknar en fast bestämd arbetsplats eller en arbetsplats där arbetet vanligtvis utförs — Restid mellan arbetstagarens bostad och den första respektive sista kunden”

Sammanfattning – Domstolens dom (tredje avdelningen) av den 10 september 2015

1. *Socialpolitik — Skydd för arbetstagares hälsa och säkerhet — Direktiv 2003/88 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden — Arbetstid — Begrepp — Arbetstagare som inte har eller inte längre har någon fast bestämd arbetsplats eller arbetsplats där arbetet vanligtvis utförs — Restid mellan arbetstagarens bostad och den första respektive sista kunden — Omfattas*

(Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88, artikel 2 led 1)

2. *Socialpolitik — Skydd för arbetstagares hälsa och säkerhet — Direktiv 2003/88 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden — Tillämpningsområde — Lön — Omfattas inte*

(Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88, artikel 7.1)

1. Artikel 2 led 1 i direktiv 2003/88 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden ska tolkas så, att om arbetstagarna inte har eller inte längre har någon fast bestämd arbetsplats eller arbetsplats där arbetet vanligtvis utförs, utgör arbetstagarnas dagliga restid mellan bostaden och den första respektive den sista kund som arbetsgivaren anvisat arbetstid, i den mening som avses i bestämmelsen.

Det har nämligen vid upprepade tillfällen slagits fast att begreppet arbetstid, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktiv 2003/88, definieras som all tid i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis då arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande samt därvid utför aktiviteter eller uppgifter, och att begreppet ska förstås så, att det står i motsats till begreppet viloperiod, eftersom dessa två begrepp tar ut varandra. Direktivet föreskriver i detta sammanhang inte något mellanting mellan arbetstid och viloperioder.

Vad gäller det första rekvisitetet i begreppet arbetstid, det vill säga att arbetstagaren ska utföra aktiviteter eller uppgifter, framgår att resor som utförs av arbetstagare som inte längre har någon fast bestämd arbetsplats eller arbetsplats där arbetet vanligtvis utförs, till följd av deras arbetsgivares beslut att stänga sina regionala kontor, för att besöka de kunder som arbetsgivaren har anvisat, är ett

nödvändigt medel för att arbetstagarna ska kunna utföra tekniska arbeten hos kunderna. Dessutom ansåg arbetsgivaren redan innan nämnda kontor stängdes att arbetstagarnas arbetstid omfattade arbetstagarnas förflyttning mellan de regionala kontoren och den första respektive den sista kunden för dagen. Om nämnda förflyttningar inte beaktades skulle det innebära att en arbetsgivare skulle kunna kräva att endast den tid som använts för aktuell verksamhet hos kunderna omfattas av begreppet arbetstid, i den mening som avses i artikel 2 led 1 i direktiv 2003/88, vilket skulle leda till att begreppet förvanskades och undergräva syftet att skydda arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

Vad gäller det andra rekvisitet i nämnda begrepp, det vill säga att arbetstagaren ska stå till arbetsgivarens förfogande under arbetstiden, är den avgörande faktorn att arbetstagaren måste vara fysiskt närvarande på en plats som arbetsgivaren bestämmer och hålla sig tillgänglig, så att han eller hon omedelbart kan tillhandahålla lämpliga tjänster när behov uppkommer. För att en arbetstagare ska anses stå till sin arbetsgivares förfogande krävs det att arbetstagaren befinner sig i en situation där han eller hon har en rättslig skyldighet att följa arbetsgivarens instruktioner och utöva sin verksamhet för denna. Möjligheten för arbetstagarna att förfoga över sin tid utan större inskränkningar och ägna sig åt sina egna intressen är en omständighet som kan visa att den aktuella tiden inte utgör arbetstid, i den mening som avses i direktiv 2003/88. I förevarande fall omfattas de berörda arbetstagarna, under den tid det tar för dem att bege sig till sin första kund respektive från sin sista kund, av arbetsgivarens instruktioner som kan ändra den ordning i vilken kunderna ska besökas eller ställa in respektive lägga till ett kundbesök.

Vad gäller det tredje rekvisitet i begreppet arbetstid, det vill säga att arbetstagaren ska befinna sig på arbetsplatsen under den aktuella perioden, framgår att om en arbetstagare som inte längre har en fast bestämd arbetsplats utför sina aktiviteter eller uppgifter under restiden till eller från en kund, ska nämnda arbetstagare, anses befinna sig på arbetsplatsen under denna tid. Med hänsyn till att resorna utgör en ofrånkomlig del av ställningen som arbetstagare utan en fast bestämd arbetsplats eller arbetsplats där arbetet vanligtvis utförs, kan dessa arbetstagares arbetsplats inte vara begränsad till den plats där dessa arbetstagare rent fysiskt utför sitt arbete hos arbetsgivarens kunder.

(se punkterna 25, 26, 30, 32, 33, 35-39, 43 och 50 samt domslutet)

2. Se domen.

(se punkt 48)